

บิตคอยน์เอทีเอ็ม : ผู้ทำลายกำแพงโลกเข้าสู่เงินดิจิทัล ?

นายสุริยัน สุปิณะ นิตกร

เมื่อพูดถึงเงินดิจิทัล หรือ crypto currencies หลายคนอาจจะมองเป็นเรื่องไกลตัว เนื่องจากมีความยุ่งยากในการแลกเปลี่ยนเงิน และมีปัญหาเรื่องความน่าเชื่อถือของผู้ให้บริการในการรับแลกเปลี่ยน ดังนั้นจึงมีผู้ให้บริการบางกลุ่มที่มองเห็นช่องว่างทางการตลาดในส่วนนี้ จึงได้ทำการปรับปรุงเทคโนโลยีที่มีอยู่แล้วมาเป็นเครื่องมือในการให้บริการ เทคโนโลยีที่เวลานี้คือตู้เอทีเอ็มนั่นเอง เพียงแต่ว่าปรับเปลี่ยนหน้าที่ และการทำงานของมันให้ต่างออกไป กล่าวคือแทนที่จะเป็นตู้สำหรับกดเงินสดที่ฝากไว้กับธนาคารออกมา แต่ตู้ที่เวลานี้กลับสามารถทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยนเงินสดกับเงินตราเสมือนไม่ว่าฝากเข้า หรือถอนออก

โดยแนวคิดนี้เกิดขึ้นโดยบริษัท โรโบคอยน์ (Robocoins) ซึ่งตั้งอยู่ในมลรัฐเนวาดา ประเทศสหรัฐอเมริกา และเริ่มติดตั้งใช้งานเครื่องครั้งแรกที่ร้านกาแฟแห่งหนึ่งในเมืองแวนคูเวอร์ ประเทศแคนาดา ชื่อว่าเวฟส์คอฟฟี่เฮาส์ (Waves Coffee House) โดยจอร์แดน เคลลี ผู้บริหารของโรโบคอยน์ให้สัมภาษณ์กับสำนักข่าวเอบีซี นิวส์ (ABC News) เอาไว้ว่า “เครื่องเอทีเอ็มของเราทำให้การแลกเปลี่ยนเงินสามารถทำได้เร็วขึ้น ผู้คนที่ต้องการที่จะสามารถจ่ายเงินของพวกเขาจริง ๆ โดยผู้บริโภคของเราสามารถเดินไปที่เครื่องแล้วทำการซื้อขายบิตคอยน์ด้วยเงินสด” และสิ่งที่ยืนยันคำพูดของเคลลีก็คือผลงานของเขา เพียงวันแรกที่ติดตั้งและเปิดให้บริการเครื่องเอทีเอ็มมีการใช้บริการถึง 81 รายการ ซึ่งเป็นมูลค่ามากกว่า 10,000 ดอลลาร์สหรัฐ และกว่าหนึ่งในสามคือผู้ใช้บิตคอยน์เป็นครั้งแรก¹

สถานที่เพื่อดูวิดีโอวิธีใช้เครื่องบิตคอยน์เอทีเอ็ม

ในประเทศไทยได้มีผู้ให้บริการที่นำเครื่องดังกล่าวมาติดตั้งเพื่อให้บริการแลกเปลี่ยนเงินสดกับบิตคอยน์เช่นกัน โดยมีการติดตั้งที่ร้านชิตเปียร์ อำเภอกะเปอร์ จังหวัดนนทบุรี และที่ร้านคิโด สาขา 2 บนถนนอาร์ซีเอ พระรามเก้า แม้ว่าสถานะทางกฎหมายของบิตคอยน์รวมถึงเงินเสมือน (Crypto currencies) จะยังไม่มีสถานะที่ชัดเจนในทางกฎหมายในประเทศไทย ก็ตาม อย่างไรก็ตามแม้ว่าบิตคอยน์จะไม่มีกฎหมายรองรับ แต่ในทางปฏิบัติในการแลกเปลี่ยน ผู้ให้บริการจะมีการดำเนินการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ตามกระบวนการ KYC/CCD หรือ Know Your

¹ John M. Chan, ABC News, First Bitcoin ATM Installed in Vancouver Coffee Shop. <http://abcnews.go.com/Technology/bitcoin-atm-conducts-10000-worth-transactions-day/story?id=20730762> (สืบค้นเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2560).

Costumer/Costumer Due Dilligence กล่าวคือเป็นการพิสูจน์ตัวตน และพฤติกรรมการณ์ โฉนด และ ถอนเงินว่ามีการเชื่อมโยงกับธุรกรรมที่ผิดกฎหมายหรือไม่ ทำให้การแลกเปลี่ยนผ่านตู้บิตคอยน์เอทีเอ็มจะมีการเก็บข้อมูลรูปถ่ายบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ใช้บริการไว้ อีกทั้งยังมีการยืนยันตัวตนด้วย โทรศัพท์มือถือ เช่นเดียวกันกับการทำธุรกรรมผ่านสถาบันการเงินแม้ว่าจะไม่มีกฎหมายบังคับให้ต้องทำ หรือยกเว้นให้ไม่ต้องทำ KYC/CCD ก็ตาม

ทั้งนี้ด้วยความที่บิตคอยน์หรือเงินดิจิทัลยังไม่มีสถานะทางกฎหมายที่ชัดเจน จึงยังคงมีความเสี่ยงในการถือครองและแลกเปลี่ยนอยู่มาก ซึ่งตามข่าวธนาคารแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 7/2557 ถือว่า บิตคอยน์หรือเงินเสมือนเป็นหน่วยข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ประเภทหนึ่งซึ่งไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกฎหมายและไม่มีมูลค่าในตัวเอง ทำให้มีความเสี่ยงต่อความเปลี่ยนแปลงของมูลค่า และอาจไม่ได้รับความคุ้มครองหากเกิดกรณีที่มีการฉ้อโกงเกิดขึ้น

นอกจากนี้หน่วยกำกับควบคุมเงินตราในหลายประเทศ ก็ได้มีประกาศไม่รับรอง Bitcoin ว่าเป็นสกุลเงินตราแล้ว และจะใช้มาตรการภาษีควบคุมการขยายตัวของตลาดเงินตราเสมือน เช่น กระทรวงการคลังของเยอรมนีประกาศสถานะของ Bitcoin ว่าไม่ใช่เงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-money) และ ไม่ใช่เงินสกุลต่างประเทศ (foreign currency) แต่มีสถานะเป็นทรัพย์สินส่วนบุคคล (private money) บุคคลทั่วไปสามารถถือครองและซื้อขายแลกเปลี่ยนได้ โดยผู้ถือครอง Bitcoin ต้องแจ้งจำนวนที่ถือครองต่อทางการ และหากมีรายได้จากการค้า Bitcoin จะต้องนำมาคำนวณรวมเพื่อประเมินภาษี²

ด้านรัฐบาลจีนที่ตลอดเวลาที่ผ่านมาให้ความสำคัญกับนโยบายในการรักษาอำนาจในการควบคุมเงินตรา ก็ได้ออกนโยบายในการควบคุมเงินตราเสมือน โดยมีคำสั่งห้ามการซื้อขายบิตคอยน์ และมีมาตรการในการกวาดล้างบิตคอยน์ รวมถึงห้ามไม่ให้มีการทำ initial coin offering หรือการขาย crypto currencies ชนิดใหม่ในตลาดเพื่อแลกกับบิตคอยน์³

ในท้ายที่สุดถึงแม้เงินตราเสมือนจะมีความเสี่ยงอยู่ค่อนข้างมากไม่ว่าจะด้วยปัจจัยเรื่องความปลอดภัยในการใช้งานหรือความผันผวนของมูลค่า แต่ในอนาคตข้างหน้าเราก็คงไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าเงินตราเสมือนมีประสิทธิภาพมากในการโอนเปลี่ยนมือ โดยไม่ต้องระบุตัวตน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็คงต้องมีการปรับตัวเพื่อให้เท่าทันต่อเทคโนโลยีและป้องกันไม่ให้เกิดการนำเงินดิจิทัลไปใช้เป็นเครื่องมือในการทำผิด

² Forbes Thailand Staff, Forbes Thailand, <http://www.forbesthailand.com/news-detail.php?did=73> (สืบค้นเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2560).

³ กองทุนบัวหลวง, เงินเตรียมออกเงินดิจิทัลของตัวเอง, <http://www.bblam.co.th/PR/new/bualuangfund/site/morningbrief20092017.html> (สืบค้นเมื่อวันที่ 9 กันยายน 2560).